

Kraków, Polska, 11 – 12 września 2008

KRAKOWSKIE MEMORANDUM EUROSHNET

Normalizacja dla Bezpiecznych Wytrobów

Memorandum

Obecna działalność normalizacyjna realizowana przez Europejski Komitet Normalizacji CEN oraz proces certyfikacji CE, pomimo iż nie są idealne, okazały się być bardzo przydatne i w znaczącym stopniu podniosły – w ujęciu ogólnym – poziom bezpieczeństwa wyrobów wprowadzanych do obrotu na rynku UE. Nadal istnieje jednak możliwość poprawienia tego systemu, która pozwoli uniknąć obniżenia poziomu bezpieczeństwa wyrobów oznaczonych symbolem CE, a tym samym niekorzystnego ich wpływu na bezpieczeństwo i zdrowie użytkowników. Niezbędne struktury i procedury są już ustanowione, jednakże wymagają one nowego bodźca – ustanowienia realnych celów ukierunkowanych na zapewnienie postępów oraz wskaźników, dzięki którym można będzie ocenić stopień realizacji założonych celów. Wymienione działania umożliwi potencjalnie wzmocnienie znaczenia i siły oddziaływania norm EN oraz dyrektyw Nowego Podejścia.

Niniejsze Memorandum odzwierciedla poglądy europejskich ekspertów w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy aktywnie działających w dziedzinie normalizacji, badań, certyfikacji i związanych z nimi badań naukowych. Dotyczy ono możliwych usprawnień w zakresie opracowywania i stosowania norm wspomagających dyrektywy Nowego Podejścia, które odwołują się do norm w kontekście zapewnienia domniemania zgodności wyrobów z odpowiednimi zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia tych dyrektyw.

Niniejsze Memorandum nie przedstawia jednolitego stanowiska wszystkich ekspertów zarejestrowanych w EUROSHNET - Europejskiej Sieci Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, zrzeszającej ekspertów aktywnie działających w obszarze normalizacji, badań, certyfikacji i związanych z nimi badań naukowych. Jednakże wiele aspektów tegoż dokumentu zostało poddanych dyskusji w ramach sieci EUROSHNET, a także uwzględniono w nim wiele poglądów wyrażonych przez członków tej sieci.

Ostateczna wersja Memorandum została przyjęta przez Komitet Sterujący EUROSHNET. Komitet ten zaleca, aby niniejsze Memorandum było wykorzystywane jako podstawa do dalszego wpływania na politykę działań na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym.

Oświadczenia i postulaty

Oświadczenie 1.

Zharmonizowane Normy Europejskie powinny stanowić wiarygodny techniczny punkt odniesienia dla wszystkich stron zainteresowanych, a także powinny wspierać prawodawstwo w sposób spójny, pozbawiony sprzeczności, aby przyczynić się do uczciwej konkurencji i wysokiego poziomu bezpieczeństwa, o których mowa w Traktacie UE.

Postulat 1.1. Wszystkie instytucje i osoby decyzyjne w obszarze normalizacji powinny podjąć wspólne działania w celu zagwarantowania, że jednogłośnie przyjęte zasady normalizacji, takie jak przejrzystość systemu, kompleksowość i spójność norm oraz zrównoważone uczestnictwo wszystkich zainteresowanych stron, są wdrażane w praktyce.

Postulat 1.2. Europejskie organizacje normalizacyjne CEN/CENELEC powinny wdrażać istniejącą politykę w zakresie oceny jakości zharmonizowanych norm europejskich (jakości języka, spójności, równoważności tłumaczenia, jakości terminologii) i zaadaptować ją, w razie potrzeby, do wymogów małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Postulat 1.3. Zharmonizowane Normy Europejskie powinny obejmować wszelkie zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (ZWBOZ) mające zastosowanie dla konkretnych wyrobów w sposób bezpośredni, lub też przez powołanie się na inne istniejące normy zharmonizowane dotyczące tych zasadniczych wymagań.

Postulat 1.4. Mandaty w zakresie działalności normalizacyjnej przyznane przez Komisję Europejską organizacjom CEN/CENELEC powinny zawierać wyraźne żądanie mówiące, że normy proponowane jako normy zharmonizowane powinny obejmować wszystkie zasadnicze wymagania mające zastosowanie dla określonych wyrobów. Jeżeli odniesienie się do wszystkich zasadniczych wymagań jest niemożliwe ze względu na brak odpowiednich doświadczeń, wiedzy czy też konsensusu, zharmonizowane Normy Europejskie powinny określać w przejrzysty sposób, które wymagania ZWBOZ zostały ujęte w normie, a których nie uwzględniono.

Postulat 1.5. Organizacje CEN/CENELEC powinny aktywnie wspierać ustanowione zasady, na podstawie których konsultanci CEN/CENELEC systematycznie dokonują przeglądu zasadniczych wymagań zawartych w normach. Przykładowo organizacje CEN/CENELEC mogą realizować takie działania poprzez koordynowanie pracy konsultantów i zapewnienie im odpowiednich informacji i szkoleń.

Oświadczenie 2.

Zharmonizowane Normy Europejskie powinny odzwierciedlać obecny stan wiedzy i odpowiadać najwyższemu poziomowi bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, jaki może być w rozsądnym zakresie zapewniony przez wyroby

Postulat 2.1. Aby osiągnąć założone cele, zharmonizowane Normy Europejskie powinny być regularnie aktualizowane w celu uwzględnienia możliwych do wdrożenia doświadczeń nabytych w praktyce oraz stałego rozwoju wiedzy. Należy ustanowić metody reagowania i przetwarzania informacji napływających z rynku. Sieci takie jak EUROSHNET są cennymi narzędziami, które mogą być wykorzystywane w tym celu.

Postulat 2.2. Jeżeli w normach zharmonizowanych zostały określone metody badawcze, normy te powinny zawierać specyfikacje pozwalające producentom i laboratoriom badawczym na dokonanie obiektywnej oceny rzeczywistego działania wyrobów w odniesieniu do bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a także umożliwiać dostarczenie wiarygodnych wyników.

Oświadczenie 3.

Na poziomie europejskim organizacje CEN i CENELEC zdecydowanie zalecają przyjęcie norm ISO oraz IEC, tam gdzie jest to możliwe. W tym kontekście głównym wyzwaniem jest zachowanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, którego oczekuje się od zharmonizowanych Norm Europejskich wspierających dyrektywy zgodnie z Artykułem 95 Traktatu UE.

Postulat 3.1. Europejscy eksperci w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy aktywnie uczestniczący w międzynarodowych działaniach normalizacyjnych powinni dążyć do opracowania norm, które zapewniają poziom bezpieczeństwa spójny z Dyrektywami UE.

Postulat 3.2. Europejscy eksperci w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy aktywnie działający w obszarze normalizacji powinni dążyć do stałej współpracy z odpowiednimi ekspertami z innych państw członkowskich UE. Celem tej współpracy powinno być uzgadnianie ich poglądów oraz umożliwienie, w razie potrzeby, wspierania wspólnego stanowiska na poziomie międzynarodowym. Jednym ze sposobów zapewnienia takiej współpracy jest uczestnictwo w sieci EUROSHNET.

Postulat 3.3. Instytucje zaangażowane w działalność związaną z bezpieczeństwem i higieną pracy mają znaczące kompetencje i podstawy prawne do wywierania wpływu na odpowiednie osoby podejmujące decyzje w organizacjach europejskich i międzynarodowych. Powinny one wykorzystywać ten wpływ przez aktywne i celowe działania oraz współpracę z osobami podejmującymi decyzje na właściwym szczeblu.

Postulat 3.4. Organizacje normalizacyjne powinny wypracować wzorce działań w celu zwiększenia stopnia uznawania pracy prowadzonej przez ekspertów opracowujących normy na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym.

Postulat 3.5. Wymagania stawiane z jednej strony wyrobom, a z drugiej ich instalacji i/ lub zastosowaniu w praktyce powinny być opracowywane odrębnie w formie norm modułowych. Umożliwi to uproszczenie procedury przyjmowania norm międzynarodowych w Europie.

Oświadczenie 4.

Należy podjąć starania w celu zapewnienia wysokiej jakości działań systemu Jednostek Notyfikowanych. Wyniki działania Jednostek Notyfikowanych i ich Komitetów Koordynacyjnych są warunkiem poprawy bezpieczeństwa wyrobów w Europie.*

Postulat 4.1. Wzmocnienie statusu Koordynacji Jednostek Notyfikowanych i wymaganie ich aktywnego uczestnictwa w pracach grup koordynacyjnych wsparłoby opracowanie bardziej rygorystycznych procedur oceny zgodności, zapewniających przestrzeganie wszystkich odpowiednich postanowień dyrektyw Nowego Podejścia i wzmacniających wiarygodność znakowania CE. Koordynacja Jednostek Notyfikowanych na poziomie europejskim powinna ustanowić ogólny program zapewnienia postępu uwzględniający kodeks dobrych praktyk, badania międzylaboratoryjne, kampanie na rzecz certyfikacji itp.

Postulat 4.2. Kluczowymi elementami zapewnienia wysokiej jakości w działaniach Jednostek Notyfikowanych są akredytacja i nadzorowanie ich działalności. Należy dokładniej sprawdzać kompetencje Jednostek Notyfikowanych.

Postulat 4.3. Władze publiczne nie zawsze dysponują specjalistycznymi kompetencjami niezbędnymi do przeprowadzenia kontroli technicznych w ramach systemu nadzoru rynku. Tym samym powinny one wykorzystywać ekspertów, kompetentne zewnętrzne laboratoria, a w szczególności Jednostki Notyfikowane, przy założeniu że strony te nie były zaangażowane w ocenę zgodności danego wyrobu.

Postulat 4.4. Dokumenty zawierające interpretacje postanowień dyrektyw (ang. Recommendations for Use) wydawane przez grupy koordynujące działania Jednostek Notyfikowanych są pomocne jako instrumenty służące do szybkiego osiągnięcia wspólnego stanowiska. Są one szczególnie przydatne w sytuacjach, gdy w normach zharmonizowanych znajdują się braki lub błędy. Stałe Komitety Koordynujące Jednostek Notyfikowanych (ang. Standing Committees) nie powinny opóźniać wydawania swoich opinii, ponieważ ewentualne opinie negatywne mogą mieć wpływ na wydane certyfikaty oceny typu. Grupy koordynujące powinny przekazywać właściwym instytucjom normalizacyjnym nowe interpretacje jako informację zwrotną od użytkowników norm.

Postulat 4.5. Europejska Koordynacja Jednostek Notyfikowanych może prowadzić prace koordynujące jedynie w stosunku do wyrobów poddawanych procedurze oceny typu WE. Tym samym powinna pojawić się inicjatywa umożliwiający otwarcie Europejskiej Koordynacji na obszar, w którym ocena typu nie jest wymagane, ponieważ większość laboratoriów i jednostek certyfikujących dysponuje szerszym zakresem kompetencji, który powinien być wykorzystany do poprawy bezpieczeństwa wyrobów w Europie. Zalecenia dotyczące stosowania wymagań dyrektyw mogłyby być również opracowane dla grup wyrobów, które nie są podlegają obowiązkowej procedurze oceny typu WE.

* W tym kontekście stosować należy "Decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania wyrobów do obrotu" (Decyzja nr 768/2008/WE).

Oświadczenie 5.

Opracowanie norm o wysokiej jakości wymaga solidnej wiedzy naukowej jako obiektywnej podstawy do negocjacji pomiędzy zainteresowanymi stronami. Ponadto normalizacja może stać się bardzo skutecznym sposobem wykorzystania wyników badań naukowych z dziedziny bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy i dzięki temu może przyczynić się do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności, które są nadrzędnymi celami strategii europejskiej, zgodnie z treścią komunikatu Komisji Europejskiej **.

Postulat 5.1. Europejskie organizacje prowadzące badania naukowe w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy powinny wprowadzić w życie zasady gwarantujące skuteczność wzajemnego oddziaływania między pracownikami naukowymi i systemem normalizacji, a także powinny systematycznie wykorzystywać łącznie działalność normalizacyjną i badania naukowe.

Postulat 5.2. Komisja Europejska oraz europejskie organizacje normalizacyjne powinny dostarczyć przejrzysty i przyjazny użytkownikowi system finansowania badań naukowych wspierających opracowywanie zharmonizowanych norm.

Postulat 5.3. Europejskie organizacje badawcze z obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy powinny zintensyfikować prowadzone badania naukowe w zakresie normalizacji, certyfikacji i badań, a w szczególności w dziedzinie ergonomii i emisji czynników szkodliwych.

Postulat 5.4. Sieć EUROSHNET powinna być wykorzystywana do poprawy wzajemnej świadomości oraz integracji między środowiskami naukowymi a normalizacyjnymi poprzez wspieranie pracowników naukowych w uwzględnianiu aspektów normalizacji podczas planowania programów badawczych i przy wykorzystywaniu ich wyników w normach.

Postulat 5.5. Sieć EUROSHNET powinna być wykorzystywana do promocji realizacji wspólnych projektów badawczych w priorytetowych obszarach oraz do stymulowania i ułatwiania współpracy oraz tworzenia konsorcjów badawczych.

Oświadczenie 6.

EUROSHNET jest platformą komunikacji i budowania konsensusu, postrzeganą jako jeden z partnerów europejskiej polityki bezpieczeństwa i higieny pracy na polu normalizacji, badań, certyfikacji i związanych z nimi badań naukowych.

Postulat 6.1. Sieć EUROSHNET powinna stać się uznanym partnerem dla osób podejmujących decyzje na poziomie UE w zakresie zagadnień dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, odnoszących się do normalizacji, badań, certyfikacji i związanych z nimi badań naukowych.

Postulat 6.2. Sieć EUROSHNET powinna być wykorzystana do bardziej aktywnego promowania poprawy działań normalizacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy wobec Komisji Europejskiej, CEN i innych organizacji europejskich.

** Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego "ku zwiększeniu wkładu normalizacji w innowacje w Europie" (KOM/2008/0133 wersja ostateczna).